

VYUČOVACÍ PROCES A JEHO FÁZE

I. Klasické pojetí

- Motivace
- Expozice
- Fixace
- Diagnóza
- Aplikace

II. Konstruktivistické pojetí

- Evokace
- Uvědomění si významu
- Reflexe

MOTIVACE

- prostředek zvyšování efektivity učební činnosti žáků

- vnější
- vnitřní

EXPOZICE

žáci si osvojují nové poznatky pod vedením učitele

- postup od konkrétního k abstraktnímu

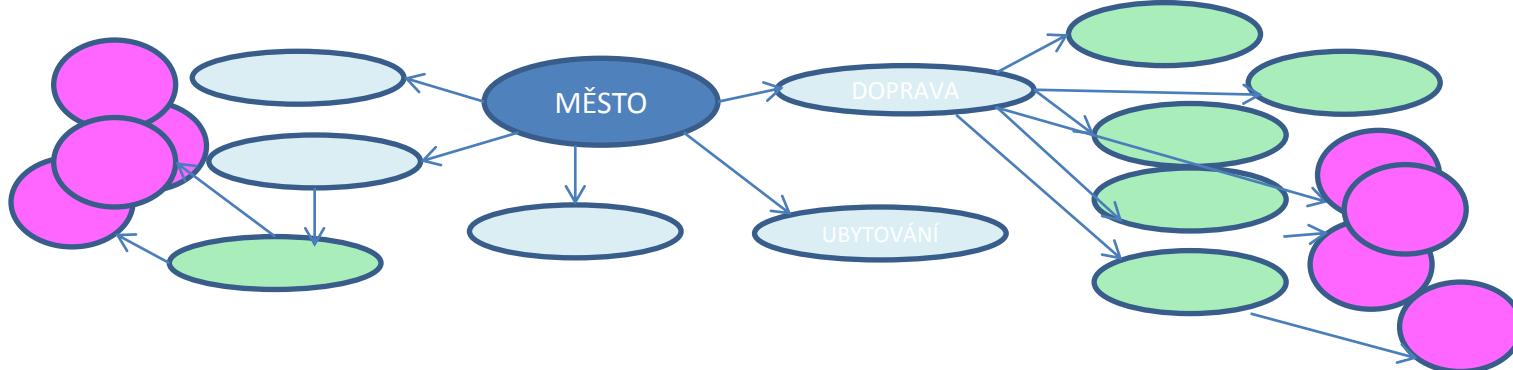
- vytváření pojmu

POJEM = kategorie věcí, myšlenek, které mají společné nejdůležitější /podstatné/ vlastnosti, vyjádřen jedním, dvěma slovy

a) **konkrétní** je možno popsát vyjmenováním pozorovatelných podstatných vlastností /město, pes/

b) **abstraktní** nemá konkrétní rozměry, není možno pozorovat /důvěra, hodnota/

pojmová mapa = myšlenkový proces, vizuální zobrazení souvislostí mezi poznatky dané oblasti učiva,
lze znázornit vztahy mezi ním, POSTUPUJEME KE KONKRÉTNÍM FAKTŮM

GENERALIZACE /zobecnění/ = výrok, vyjadřuje vztahy mezi dvěma pojmy, vyjádřena složitějším výrokem,
souvětím = výsledek učení

- vytváření základů dovedností a návyků

FIXACE

1. Upevnění osvojených **vědomostí** a dovedností opakováním a cvičením

- opakování prvotní
- opakování průběžné
- opakování zobecňující
- opakování problémové**

žák aktivně používá vlastní poznávací činnosti, odhalování chybějících dat, překonává obtíže, ověřuje hypotézy, řeší problém,

2. Upevnění **dovedností** – intelektové, senzomotorické, komunikativní, sociální, osobnostní = učením získaná pohotovost ke správnému vykonávání určité činnosti

Jak probíhá vytváření dovedností ve vyučovacím procesu

- a) seznámení s požadavky - žák opakuje vzor /modelová situace/
- b) používání pravidel v praxi – vědomá pozornost, kontrola X nesoustředěnost
- c) automatizace

DIAGNÓZA didaktická//pedagogická

Cíl = poznání průběhu vzděl. procesu žáka a návrh pedagogických opatření

Obsah = aktuální zjišťování, posuzování, hodnocení vnitřních a vnějších podmínek průběhu a výsledku vzdělávacího procesu

- a) dosažená úroveň vědomostí, dovedností, návyků, osvojování nových poznatků, zapojení do výuky
- b) účinnost učitelových metodických postupů

Druh diagnózy /v různých etapách vyučovacího procesu/:

- 1. Mikrodiagnóza 2. Základní denní diagnóza 3. Dlouhodobá diagnóza

Zásady:

- 1. Poznávání žáka - dlouhodobý proces
- 2. Spolupráce s ostatními učiteli, rodiči
- 3. Hledání příčin
- 4. Dodržovat individuální přístup
- 5. Návrh konkrétních opatření

DIAGNOSTICKÉ METODY

1. Ústní zkoušky: a)orientační

b)klasifikační

2. Písemné zkoušky

a) dlouhodobé práce – zpracov. projektu, vedení čtenář. záznamů

b) analýza obsahu – diktáty, sloh. cvičení, pís. práce matematiky, cizích jazyků

3. Analýza úkolů a výkonů žáka – rozbor celkové učební činnosti, procesu učení, jazykových projevů, technických prací

4. Analýza výsledků činnosti - výrobků, výkresů

5. Didaktické testy

6. Metoda rozhovoru

7. Systematické dlouhodobé pozorování žáka

8. Dotazník

9. Retrospektivní a anamnestické metody

10 Studium pedagogické dokumentace a údajů o žákovi

Diagnóza skupiny, třídy - hospitace

Metody autodiagnostické - posuzování vlastního pedagogického působení

APLIKACE

- používání získaných abstraktních vědomostí a dovedností v praktické činnosti
- využití zobecněných postupů pro řešení širokého okruhu problémů
- učit žáky spojovat teorii s praxí

I. Konstruktivistické pojetí

- **Evokace**
 - je první fází procesu učení. Jejím cílem je pomoci žákům vybavit si (evokovat):
 - co již o tématu vědí,
 - co se domnívají, že o něm vědí,
 - jaké je napadají otázky,
 - co si o tématu myslí apod.
- **Uvědomění si významu nové informace**
 - je druhá fáze procesu učení. Žáci v ní zpracovávají nové informace a zařazují si je do vlastní struktury poznání (mezi informace, které si již vybavili a utřídili si během evokace).
- **Reflexe**
 - Reflektovat je možné jak obsah (co nyní žáci o tématu vědí, co si potvrdili, co si vyvrátili, co si upřesnili, na jaké otázky stále neznají odpověď, co dalšího by chtěli o tématu vědět apod.), tak také procesy (jak k těmto poznatkům došli, co se během učení dělo, zda se jim práce dařila a díky čemu apod.).
 - Důležité na reflexi je to, že ji provádí žáci společně s učitelem, nejedná se tedy o zhodnocení práce žáků učitelem.
 - E-U-R slouží učiteli k tomu, aby plánoval svou výuku se zachováním co nejvíce rysů přirozeného učení, které je pro žáky nejfektivnější.